

Föreningen för SUS – kvinnoprojekt i Bangladesh

SUS-nyheter

www.susisverige.se • susisverige@gmail.com • Pg 18 95 87-9 • Medlemsavgift 150 kr/år
Postadress: Föreningen för SUS – kvinnoprojekt i Bangladesh,
c/o Kjell Johansson, Färggårdstorget 38, 116 43 Stockholm

November 2021

Styrelsen
rapporterar

Nytt nätverksmöte om samarbetet kring SUS

Vi har återigen haft ett trevligt och givande möte med våra samarbetsorganisationer Kväkarhjälpens och Vänortsföreningen Jönköping-Bangladesh.

Den 30 oktober sågs vi på zoom och delgav varandra nyheter från våra föreningar och diskuterade det projekt vi gemensamt stöder i Bangladesh, *Integrated Development Project*.

Inför mötet hade vi alla fått ta del av slutrapporten för den förra projektperioden, *Integrated Development Project in Kendua and Mymensingh, 2018–2020*, som Kväkarhjälpens hade skickat in till Svenska missionsrådet (SMR).

Vi tyckte alla att SUS och Kväkarhjälpens hade fått till en mycket bra rapport med stort fokus på lärande. Rapporten visade att projektet har gett goda resultat vad gäller ökad inkomst för utsatta familjer, stärkande av kvinnors rättigheter och förbättrad hälsa.

SMR har godkänt rappor-

ten och gett positiv återkoppling både vad gäller själva rapporten och projektet.

Öppnar igen efter pandemin
Kväkarhjälpens har nyligen haft projektmöte med Showpoun Paul på SUS och berättar att Bangladesh nu håller på att öppnas efter pandemin och att fältarbetarna kan besöka projekten på plats igen.

För SUS har pandemin inneburit att aktiviteterna har förskjutits något tidsmässigt, men projektet har i stort sett kunnat rulla på. Möjligheten att kommunicera har ökat då flera äldre har skaffat mobiltelefon och internet fungerar.

Följ oss på Facebook

Gå med i gruppen Kvinno-
projekt i Bangladesh – Föreningen för SUS. Där publicerar vi löpande nyheter från SUS och Bangladesh!

Ingen personal har sagts upp på grund av pandemin.

Ska ta fram miljöpolicy

Kväkarhjälpens delade även med sig av arbetet med att följa upp den organisationsbedömning de har gjort av SUS, på uppdrag av SMR.

Frågor om ledarskap, personalpolitik, personalvård och löneläge är i fokus i uppföljningsplan och åtgärder. SUS miljö- och klimatarbete behöver också stärkas. SUS ska nu ta fram en miljö- och klimatpolicy och samtliga föreningar ser väldigt positivt på detta.

Nästa år kommer Kväkarhjälpens att initiera en extern utvärdering av projektet som helhet. De har påbörjat arbetet med att välja konsult.

Dessutom hoppas vi alla att några av oss kommer att kunna göra en uppföljningsresa till SUS nästa år, då det var länge sedan någon av oss var där. Vi är överens om att det vore bra för oss som föreningar att resa tillsammans.

Lisa Arlbrandt

Rekrytering av kommunikatör ännu ej klar

SUS har ännu inte kommit igång med anställningsintervjuerna när det gäller den kommunikatörstjänst som vår förening har tagit på sig att betala. De har annonserat ut tjänsten, men har inte hunnit att gå igenom alla ansökningarna på grund av hög arbetsbelastning, enligt Begum Rokeya. SUS arbetar för närvarande med att skriva rapporter till olika bidragsgivare.

I december kommer SUS att ta itu med tillsättningen, och då kommer ett par personer från vår förening att delta i de avslutande anställningsintervjuerna

M-LK

Nästa årsmöte

Boka söndagen den 24 april 2022 klockan 16 för föreningens årsmöte. Vi har bokat lokalen Draken i Solidaritetshuset, Tegelviksgatan 40, i Stockholm för mötet. Mer information och årsmöteshandlingar kommer i nästa nyhetsbrev i början av 2022.

M-LK

Möt oss på Schysst julmarknaderna i Stockholm och Uppsala

Vår förening kommer att sälja hantverk från SUS på Schysst julmarknaderna i Stockholm 4–5 december och i Uppsala 11 december.

Schysst julmarknaden i Stockholm äger rum klockan

Tygelefant söker ägare

Foto: Maj-Lis Koivisto

10–16 på ABF-huset, Sveavägen 41. Julmarknaden i Uppsala hålls klockan 11–16 i Missionskyrkan, St Olofsgatan 40.

Vi behöver också hjälp med att sälja varorna och informera om SUS och vår förening.

Är du intresserad av att stå någon timme och avlasta styrelsen? Kontakta Christina Tillö, tel 070-844 53 54.

Maj-Lis Koivisto

Troy Enekvists reportage har fokus på människor, miljö och migration. Han berättade på mötet om hur översvämningar och jorderosion tvingar folk att flytta från utsatta områden till Dhaka. På hans webbplats trojenekvist.com finns flera reportage från Bangladesh, som publicerats i olika tidningar. Troy har tagit fotot till vänster.

Första fysiska medlemsmötet på två år

24 oktober hade föreningen ett fysiskt medlemsmöte för första gången på nästan två år. Ett 20-tal medlemmar träffades på restaurang Shere Khan i Stockholm och lyssnade på Troy Enekvist, journalist och fotograf, som berättade om klimatförändringarna i Bangladesh.

Troy Enekvist bevakar bland annat klimatförändringarna i Bangladesh och hur de påverkar människorna där. Han har under flera år följt familjer som drabbas av stigande hav eller översvämmade floder.

Hans mycket uppskattade föredrag med bildvisning innehöll även en liten del om SUS arbete.

Medlemmarna som deltog i mötet var glada att kunna träffas fysiskt. Det var mycket prat och många glada skratt medan den goda maten avnjöts.

Shamsun Nahar, som driver restaurangen tillsammans med sin man och son sedan 2014, gav föreningen en generös rabatt, vilket vi tackar för.

Kort sagt en mycket trevlig kväll, som vi hoppas att vi kan upprepa vid ett annat tillfälle.

Maj-Lis Koivisto

Lars Gillegård, Ronia Razavi, Maj-Lis Koivisto, Eva Hägerstrand, Shamsun Nahar, Lisa Arlbrandt, Anna Maria Drew, Troy Enekvist och Olof Meurling.

Foto: Selina Parvin

Sirpa Pääkkönen, Maj-Lis Koivisto, Annika Gillegård, Manne Stüber, Margit Palokangas och Sisko Sylgren. Foto: Selina Parvin

Christina Tillö, Petronella Tillö och Cia Sutinen valde bland godsakerna på menyn.

Foto: Kjell Johansson

Kjell Johansson, Lars Lindblom och Shahina Begum.

Foto: Selina Parvin

Tanvir Mansur, Afroza Pervin, Selina Parvin och Bimal Dey.

Foto: Zahid Islam

SUS 2020 – ett år präglat av covid-19

Covid-19 präglade SUS arbete under 2020 och påverkade de människor vars liv SUS arbetar för att förbättra.

Trots nedstängning av samhället och alla begränsningar på grund av pandemin hölls de flesta av SUS olika verksamheter i gång. Det framgår av årsrapporten för 2020.

SUS arbetade under 2020 i fem distrikt, gränsande till Indien, i nordöstra Bangladesh: Netrakona, Sunamganj, Mymensingh, Sherpur och Jamalpur. SUS driver tolv olika program/projekt med ekonomiskt stöd från lika många inhemska eller utländska bidragsgivare.

Dessutom har SUS erhållit humanitärt stöd från ytterligare några organisationer, för behov som har uppstått på grund av pandemin.

SUS strävar i sitt arbete att uppnå de mål, som har beslutats om av FN, de så kallade globala hållbarhetsmålen, Agenda 2030.

SUS når 2,2 miljoner människor genom sina aktiviteter. Syftet med organisationens arbete är att stödja fattiga och marginaliserade människor, ge dem möjlighet att förbättra sitt och sin familjs liv.

I årsrapporten beskrivs de olika programmen/projekten. Dessutom presenteras berättelser ur några personers liv,

8 573 personer deltog under 2020 i 1 928 digitala familjebaserade möten, som under året främst handlade om covid-19.

Foto: SUS

för att visa att det med stöd går att förändra sin situation.

Covid-19 påverkade SUS arbete under året och även de människor som deltar i SUS olika program. Flera deltagare har förlorat sitt arbete, sin försörjning, och fattigdomen har ökat.

Informerat om covid-19

SUS har gjort allt man kunnat för att informera om covid-19 och om hur man skyddar sig från att bli smittad. Det innebär till exempel undervisning för att öka kunskapen om covid-19, vikten av noggrann hygien och att hålla avstånd. Man har sett till att människor har fått munskydd, tvål och handsprit.

Organisationen har tagit fram broschyrer och affischer och spridit dessa. Dessutom har man på centrala ställen satt upp anslagstavlor med information. Matpaket har de-

lats ut till de mest fattiga och utsatta människorna i arbetsområdet. SUS har haft nära samarbete med den statliga förvaltningen.

Covid-19 kom till Bangladesh i mars 2020 och från den 26 mars till den 30 maj 2020 stängdes samhället ner helt. Det medförde bland annat att människor inte kunde röra sig fritt, vilket försvarade för många att kunna försörja sig.

Arbetat i små grupper

Det var riskabelt och utmanande att arbeta under året. Personalen har arbetat med små grupper. Viktigt har varit att stoppa barnäktenskap, att förhindra att unga flickor gifts bort när de känns som en ekonomisk börda för familjen.

Likaså har SUS inte släppt sitt arbete med att motverka våld mot kvinnor i hemmen.

Eva Hägerstrand

Sonia, 15 år.

Foto: SUS

Sonia, 15 år, slapp gifta sig

Sonia, 15 år, går i 9e klass och är äldst av fyra syskon. Hennes pappa är grönsakshandlare. När pandemin kom fick hennes pappa allt svårare att försörja familjen.

En lösning för familjen skulle vara att arrangera ett äktenskap för Sonia, en mun mindre att mätta.

Sonia, som är medlem i en ungdomsgrupp, talade med sina kamrater i gruppen och med ledaren. Ledaren tog kontakt med rektorn för Sonias skola och med en lokal ordförande.

När brudgummen med sin familj kom till brudens hem kom även ordföranden dit med polisen. Brudgummen och hans släktingar arresterades. Samtliga informerades om att det var ett brott att gifta bort en flicka på 15 år. Då fadern berättade om sina ekonomiska svårigheter lovade ordförande honom stöd, bland annat mat.

Eva Hägerstrand

SUS-året i korthet

Under 2020

- har SUS haft 500 anställda; 190 män och 310 kvinnor. 276 av dem har arbetat heltid, 178 män och 98 kvinnor, och 224, 12 män och 212 kvinnor, deltid
- har 70 kvinnor och ungdomar producerat batik, broderat, vävt, sytt, framställt olika saker

i bambu och jute. 15 är anställda på heltid i SUS hantverksavdelning. De övriga arbetar i sina hem på deltid. Deras produkter säljs genom SUS butik, lokalt och till utländska köpare

- har SUS genomfört en utvärdering av den strategiska femårsplanen för 2016–2020 och även utvecklat en strategisk plan för 2021–2025

- har SUS presenterat studien *Analysis of present situation of getting justice of women* för den statliga förvaltningen och med NGOs
- har SUS startat ett IT-center för att kunna ge IT-baserad utbildning till såväl personal som till ungdomar i arbetsområdet
- har SUS börjat bygga ytterligare en våning i sitt Dream-

center för att kunna erbjuda fler tjänster och för att få större inkomster

- organiserades 20 hälsoläger för 96 gravida kvinnor och 144 undernärda barn
- distribuerades zinkberikade paddyfrön (paddy = ris) till 83 bönder (2 kg till varje bonde) för att odla mer näringsrikt ris

Fortsätter på nästa sida

SUS-året forts

- deltog 20 arbetslösa ungdomar i yrkesutbildning
- gick 2538 flickor och 2020 pojkar i 154 olika skolor
- distribuerade SUS böcker och annat utbildningsmaterial till eleverna
- organiserades basutbildning för 50 lärare och 5 skolledare. Lärarna utbildades också i hur de skulle kunna upprätthålla undervisningen under pandemin
- besökte lärarna samtliga elever i deras hem för behovsbaserat stöd och rådgivning till eleverna och deras föräldrar
- har medicinsk personal från SUS behandlat 3317 patienter, 331 män, 2322 kvinnor och 237 barn, antingen på sjukhuset eller i hemmen, till låg kostnad

- har 52 barn, 30 pojkar, 22 flickor, med läpp-, käk- och gomspalt, opererats
- har SUS ett vaccinationsprogram för barn upp till 1,5 år, för 15-åringar och för kvinnor mellan 15 och 49 år. På grund av pandemin vaccinerades inte barn och gravida kvinnor under flera månader
- har klumpfot behandlats: 241 patienter har fått ett specialgjutet stöd, 22 patienter har opererats och 26 patienter har fått specialskor
- har Baby Basic-projektet givit stöd och behandling till 143 gravida kvinnor, 85 ammande mödrar, 84 spädbarn, 257 kvinnor som önskade bli gravida, 4410 svärmödrar och 79 makar
- ägde tävlingar för tonåringar rum i badminton, volleyboll och cricket
- har 61 barnäktenskap stoppats
- har 87 äktenskap arrangerats utan hemgift
- har SUS tagit initiativ till att förebygga psykiskt (1103 fall), fysiskt (353 fall), ekonomiskt (786 fall) och sexuellt (18 fall) våld mot kvinnor och flickor samt mottagit 2293 klagomål om sådant våld
- har SUS arbetat med 57 livelihood development groups, 420 kvinnor. Grupperna eller kvinnorna har tagit lån hos SUS för att starta en verksamhet som ska ge inkomst. Lån har betalats tillbaka till 98 procent
- hade SUS 40 förskolor i 40 byar för barn över 5 år, fattiga och extremt fattiga. Totalt 1200 elever, 602 flickor och 598 pojkar, har gått i dessa skolor
- har tre program avslutats.

Eva Hägerstrand

Bangladesh åttalar reporter i Sverige

Den Malmöbaserade journalisten Tasneem Khalil har avslöjat korruption inom Bangladesh militär och regering. Nu har en domstol i Dhaka utfärdat en arresteringsorder mot honom. Han har inte hotats i Sverige men hans mamma i Bangladesh trakasseras av myndigheterna, skriver Omvärlden. M-LK

Tips i korthet

Artikeltips. "Bangladesh är väldigt påverkat av klimatförändringarna", säger Farzana Faruk Jhumu, 23 år, i en intervju i **Omvärlden**. Hon var på COP26 i Glasgow för att belysa hur hennes land försvinner bit för bit när temperaturen stiger.

Tidskriften **Sydasien** har på sin webbplats sydasien.se flera reportage från Bangladesh. De hittar under fliken **Länderna**, välj Bangladesh.

The New Humanitarian har publicerat starka bilder från Bangladesh kustområden, där särskilt kvinnorna drabbas hårt av extremväder, stigande hav och klimatförändringar. Sök på *The women on Bangladesh's climate front lines*.

Filmtips. Tradition och modernitet utkämpar en kamp på den vackra bangladeshiska kusten i filmen *The salt in our water*, som är en rosad debut av regissören Rezwan Shahriar Sumit. Filmen visades på Göteborgs filmfestival och hyllas för skådespelarinsatser och vackert foto. M-LK

TV-tips. *Ade och klimatpionjärerna* är ett program som söker lösningar på klimatproblemen. Det kan ses på UR.se/play. Del 2 handlar till stor del om Bangladesh. Det är inget program som går på djupet men väl värt att se ändå. CT

Våldsamt under hinduhögtid

Durga Puja är en av de största festivalerna som firas under tio dagar på den indiska subkontinenten. I år blev firandet inte som andra år i Bangladesh. Även om det alltid är någon typ av motstånd kring högtiden bröt i år enorma våldsamheter ut i hela landet.

Flera hindutempel vandaliserades och plundrades av extremister under Durga Puja-firandet, vilket fick regeringen att sätta in militär i 22 distrikt efter att tre människor hade dödat och många skadats i upplopp.

Våldsamheterna utlöstes av påståenden som spreds på sociala medier om att Koranen, islams heliga bok, hade placerats i knäet på en staty av den hinduiska guden Hanuman, i en helgedom som inrättats för högtiden Durga Puja.

Kort efter det att ryktet spreds den 15 oktober angrep flera hundra muslimska fundamentalister hinduiska religiösa paviljonger i Komilla. Snart spred sig våldet till andra delar av Bangladesh. Flera hinduiska tempel och helgedomar attackerades, vandaliserades

och plundrades av folkmassorna, som kastade stenar och krossade statyer av hinduiska gudar.

Under de följande dagarna förstördes och brändes hundratals hus och företag ägda av hinduer. Sju personer, inklusive två hinduer, dödades och flera hundra skadades under dagarna av våld. Polisen öppnade eld och använde tårgas på flera ställen för att stoppa våldsamheterna.

Folkmassan skanderade "Ner med islams fiender" och "Häng de skyldiga".

Den 18 oktober samlades hundratals personer fredligt för att uppmana till ett slut på våldet. Myndigheterna har enligt uppgift fått in minst 71 anmälda fall av våld och gripit 450 personer. Premiärminister Sheikh Hasina har lovat kraftfulla åtgärder.

Hinduer, som utgör cirka åtta procent av Bangladeshs befolkning, har upprepade gånger utsatts för attacker.

Ain o Salish Kendra, en människorättsgrupp i Bangladesh, rapporterat om minst 3679 attacker mot det hinduiska samfundet sedan januari

2013, inklusive vandalism, och mordbrand.

Bangladesh sekulärt

Bangladesh är en sekulär stat sedan 1972. I konstitutionen nämns sekularism som en av de grundläggande principerna för bangladeshisk lag.

1988 förklarade Bangladesh parlament islam som statsreligion.

Analytiker påpekar att islamistiska grupper har fått en framträdande plats under åren och att den styrande Awami League, som har varit vid makten sedan 2008, har misslyckats med att ta itu med den ökande religiösa intoleransen och fundamentalismen.

Selina Parvin

Källor

The Guardian: Four die after violence erupts at Hindu festival in Bangladesh

Indian Express: Communal violence rocks Bangladesh

Aljazeera: Two Hindu men killed, temples vandalised in Bangladesh violence

BBC: Bangladesh's Hindus living in fear following mob attacks

Dhaka Tribune: How Hindus were targeted in 1971

Den 16 december firar Bangladesh 50 år som självständig nation. Men självständigheten föregicks av ett nio månader långt och våldsamt frihetskrig. Shahina Begum, suppleant i föreningens styrelse, berättar här om de nio månaderna.

Nio månaders rädsla

Vi väcktes av ett dundrade högt ljud vid midnatt, det kändes som om hela himlen hade rasat ner i marken och vi befann oss mellan en mardröm och ett vaket tillstånd. Pakistanska tunga stridsvagnar körde förbi hundra meter från vårt hus. De sköt vilt omkring sig, ljuden från kanoner och maskingevär var så höga att vi knappt förstod vad som pågick. Rädd och skrädd samlades hela min familj i ett rum. Ett mardrömsscenario hade precis bara börjat och det skulle ta lång tid innan det var över. Vårt hus låg 600 meter från parlamentsbyggnaden i Dhaka som var huvudstad i Östpakistan. Det var den 25 mars 1971.

Mellan Öst- och Västpakistan låg Indien – avståndet var flera tusen mil ifrån varandra. Innan Storbritannien lämnade Indien 1947 delades Indien upp i två delar – Pakistan och Indien. Tanken bakom den här fördelningen var att muslimer skulle bo i Pakistan och övriga, tillhörande andra religioner, skulle bosätta sig i Indien.

Konflikten mellan länderna började redan då. Västpakistan ville styra hela landet och inte lämna över makt till den östra delen (Bengalen) som var i majoritet – 60 procent av hela befolkningen i det nya landet Pakistan. Regimen tyckte att islam skulle förena båda delarna.

Bengaliska folkets missnöje förvärrades ytterligare när Sheikh Mujibur Rahman, Östpakistan, vars Awami League-parti hade vunnit majoritet i riksdagsvalet 1970, inte fick tillträda som premiärminister. Awami League-partiets krav på stora politisk-ekonomiska reformer, framför allt större självstyre för Östpakistan, accepterades inte.

I början av 1971 gjorde folk uppror, vilket ledde till häftiga strider. Det pakistanska svaret blev Operation Searchlight, en systematisk kampanj för att slå ned den östpakistanska eller bengaliska demokrätirörelsen genom mord, i synnerhet på civilbefolkningen, politiska ledare, intellektuella och kulturpersonligheter, samt sätta skräck i landet.

Den 26 mars på morgonen fick vi veta att det var ett massmord som hade pågått hela natten. Vi bestämde oss att lämna

”Månaderna gick och vi satt fast i huset – kunde inte gå ut, dörrarna och fönstren var stängda, lamporna släckta. Stan var nästan folktom.”

huset och fly från stan. Jag, min mamma och syskonen bodde tillsammans med min morbror. Min morbror var en känd filmregissör och företagare, han ägde ett bolag som tillverkade gramfonskivor. Morbror hade en studio samt en fabrik och han hade precis släppt ett historiskt tal från den 7 mars av Sheikh Mujibur Rahman, där bangladeshisk frihetskamp deklarerades. Det var riskabelt för min familj att stanna i huset.

Vi åkte i väg i två bilar mot morbrors fabrik några mil från stan. När vi närmade oss en bro stoppades vi av en beväpnad grupp av män, de tillhörde en minoritetsgrupp som var muslimer från Indien och flyttade till Östpakistan efter 1947.

Många av dem ville till varje pris behåll

Nationens fader Sheikh Mujibur Rahman hyllas fortfarande aktivt i Bangladesh, särskilt under firandet av självständighetsdagen, som här i Dhaka 2013.

Foto: Mats Möller

la ett enat Pakistan och kämpa för det.

Männen hade både gevär och machetes, de som stannade där skulle ha dödats direkt. Våra chaufförer var kloka nog att köra förbi männen och vi klarade oss.

Vi stannade några dagar i morbrors fabriksbyggnad. Vi var mycket försiktiga och tysta – släckte lamporna på kvällen för att inte bli upptäckta. Men vi kände oss inte tryggare där och bestämde att vi måste flytta från fabrikslokalen och dela på oss. Min familj åkte vidare till pappa, till staden Tangail. Pappa arbetade som fängelsedirektör vid den tiden och vi hade ett hus i utkanten av staden.

Huset i Dhaka som vi bodde i förstördes och plundrades. Vi fick veta det av en granne som också berättade att en ung man i grannskapet blev offer i ett massmord.

Staden Tangail var fortfarande fri men det var en tidsfråga innan militären skulle ta över den, olika trupper kom till byar och städer för att ta kontroll över hela landet. Mina föräldrar kände att vi var tvungna att lämna huset i Tangail och bo i närheten hos en bekant, det skulle kännas tryggare. Några dagar efter att vi lämnade huset i Tangail plundrades det helt och hållet – många minnen och ägodelar var borta för alltid.

Jag minns när militären kom till staden och att vi alla gömde oss i ett rum som låg i ett hus på innergården hos en granne. 40–50 personer samlades där och låg på golvet. Vi var rädda och tysta. En mamma höll handen över sitt barns mun hårt när barnet började gråta. Vi hörde stridsvagnar som körde förbi och kanoner som sköt. Det tog en timme att få kontroll över hela staden.

Det kändes som att vi blev fångar i vårt eget land.

Många män och kvinnor, speciellt unga, hade redan anslutit sig till befrielsekriget. De kallades för gerillasoldater eller självständighetsanhängare ledda av Awami League-partiet och utropade den fria republiken Bangladesh.

Detta resulterade i inbördeskrig och flera

Fortsätter på nästa sida

Forts från föregående sida:

Nio månaders rädsla

miljoner människor flydde till Indien. Många fanatiska muslimer anslöt sig till militären – de kom från ett politiskt parti som hette Jamat-e-Islam. Det här partiet ville absolut bibehålla Pakistan som är ett muslimskt land för muslimer.

Jamat-e-Islam bildade en beväpnad grupp som hette ”Razakar” och tillsammans med den pakistanska militären satte de skräck i vårt land under många månader.

Jag minns att alla vi syskon och våra föräldrar gömde oss i vårt eget hem i Tangail. Vi syskon var mycket unga och det var en stor risk för unga att bli torterade, mördade eller våldtagna.

Månaderna gick och vi var fast i huset – kunde inte gå ut, dörrarna och fönstren var stängda, lamporna släckta. Stan var nästan folktom. Vi gömde oss bakom en massa varor i en ladugård så fort vi hörde militären och Razakar komma närmare huset vi bodde i.

Inbördeskriget hade nu pågått i flera månader. Ibland kändes det som om det aldrig skulle ta slut. Rädslan satt djupt inom oss när vi hörde om massakrer och blodbad som pågick i hela landet. Många civila blev offer, människor flydde från den ena platsen till den andra. Det kändes ändå hoppfullt när vi fick

veta att många hade anslutit sig till gerillatruppen.

Vi hörde ljudet från bomber eller granater på långt håll. Varje dag lyssnade vi på Radiobangla eller BBC på låg volym. Radion gav oss en förhoppning om att allt elände snart skulle ta slut och att vi skulle kunna återgå till ett normalt liv.

Upp till tre miljoner bengaler hade dödats av pakistansk militär och omkring 500 000 kvinnor våldtagits. Nära tio miljoner människor flydde från Östpakistan till Indien.

Indien protesterade mot den ekonomiska bördan och anklagade Pakistan för brutalitet. Pakistan å sin sida kritiserade Indien för att blanda sig i landets inre angelägenheter. Krig bröt ut mellan de båda länderna och indiska trupper intog Östpakistan.

USA och andra stormakter spelade stor roll inför och under konfliktens mest avgörande månader. Amerikanska statsledningen hade gett aktivt stöd till den pakistanska militärregimen.

Det fanns säkerhetspolitiska skäl till den amerikanska presidentadministrationens stöd till den pakistanska militärdiktaturen och till att vapenleveranserna fortsatte även under pågående folk mord.

En tidig morgon vaknade jag av ett högt ljud, många flygplan snurrade runt ovanför oss – de var indiska. Planen släppte ner

fallsbomber. Vi blev så glada att vi kom ut och glömde bort att det kunde ha varit farligt för oss – äntligen var vi på väg mot friheten!

Den 3 december 1971 ingrep Indien i konflikten och inom två veckor tvingades Västpakistan att kapitulera och därmed blev Bangladesh självständigt.

Awami League-partiet, som hade lett självständighetsrörelsen mot den pakistanska armén i inbördeskriget, bildade regering med partiledaren Sheikh Mujibur Rahman, som kallades Mujib, som premiärminister.

Slutligen nåddes den 16 december 1971 full självständighet för den nya stat som tog sig namnet Bangladesh (Bengalens land), under Sheikh Mujibur Rahman, som dock inte blev den nya statens president, utan dess premiärminister. År 1974 erkändes Bangladesh av Pakistan.

Landet fick en författning som slog fast att nationen var en sekulär demokrati grundad på nationalism och socialism.

Bangladesh blev alltså självständigt, men det skedde till ett högt pris – tre miljoner dödade och flera hundra tusen kvinnor våldtagna.

Ett folk mord – ett blodbad är svårt att glömma – det är en stor uppoffring i våra liv.

Shahina Begum

Läs också artikeln om Bangladesh historia mellan 1947 och 1981 på nästa sida.

Köp Begum Rokeyas bok

Vill du veta mer om SUS historia och hur organisationen började? Begum Rokeyas bok är en bra start.

Begum

Rokeyas bok

My Way to Freedom

Through the Light of Experience

finns över-

satt till engelska.

Föreningen säljer boken för 150 kronor.

Priset är inklusive frakt och emballage. Sätt in pengarna på vårt pg-konto 18 95 87-9, ange vart vi ska skicka boken så kommer den med posten.

Bästa julklassen

Bästa julklassen till den som redan har allt är ett gåvokort som gör att SUS kan fortsätta förbättra livet för många genom att stärka kvinnors rättigheter. Vi har ett neutralt gåvokort och ett med en julhälsning.

Betala 200 kronor till pg 18 95 87-9, glöm inte att uppge namn och kontaktuppgifter, gärna e-post. Meddela även adressen som kortet ska skickas till! Mejla sedan uppgifterna till oss på: susisverige@gmail.com.

För att gåvokortet ska hinna komma fram före jul behöver vi ha uppgifterna och pengarna senast den 17 december. M-LK

Tagore i bokcirkeln – skenet bedrar

Vid bokcirkelns senaste möte 10 november avhandlades Rabindranath Tagores lilla novellsamling ”Den landsflyktiga”.

Mötet blev en av de mer spännande som vi har haft i föreningens bokcirkel. För något som ytligt sett ser ut som rätt korta sagor med abrupta slut visade sig vid närmare diskussion ha oväntade djup.

Tagore levde hela livet un-

der brittisk ockupation. I förordet till boken talas det om en massaker i Amritsar som gjorde Tagore väldigt besviken på England, då han upptäckte att England var lika barbariskt som andra stater.

Kanske dessa noveller kan ses som en protest mot ockupationen och dess maktmissbruk? Speciellt novellen där en erövare piskar barn och bränner byn.

Att framföra kritik öppet var

otänkbart, men iklädd sagans form kunde samtida läsare förstå budskapet, utan att censuren kunde ingripa.

Det går dock inte att läsa dessa sagor för snabbt, då missar man poängen.

Nästa gång träffas vi 17 mars och till dess läser vi Troy Enekvists bok *Klimatflykt*.

Skicka ett mejl till susisverige@gmail.com om du vill vara med – eller ring 0700-209029. M-LK

Historien mellan 1947 och 1981

Bangladesh historia från 1947 och framåt är så dramatisk och fylld med så stora händelser att den är svår att beskriva någorlunda kort.

1947 blev den forna brittiska kronkolonin Indien uppdelad i två självständiga länder med religion som utgångspunkt. Uppdelningen ledde till svåra förhållanden för miljontals människor, som tvingades lämna sina hem eller förföljdes för sin religion. Det ena landet blev Indien och det andra Västpakistan med provinsen Östra Bengalen på andra sidan Indien.

Det forna Bengalen blev delat i två delar av vilken den rikare och mer utvecklade västra delen med Calcutta (Kolkata sedan 2001) som hamnstad tillföll Indien. Denna delning medförde en kollaps för juteindustrin. Jutet odlades i de östra delarna men bearbetades i Calcutta.

Delningen ledde till en stor folkomflyttning. Hinduer flydde till Indien och muslimer till Västpakistan eller Östra Bengalen.

1941 hade området som skulle bli Bangladesh 70 procent muslimer, 28 procent hinduer samt 2 procent andra religioner. 1974 var siffrorna 85 procent muslimer, 14 procent hinduer och 1 procent andra religioner. 2011 var siffrorna 90 procent muslimer, 9 procent hinduer samt andra religioner 1 procent.

Västpakistan dominerade

Ett land som består av två delar med ett jätteland emellan sig fick naturligtvis redan från början stora svårigheter. Västpakistan kom att dominera trots färre invånare. Man införde urdu som nationellt språk trots att bengali talades av fler. 1952 växte den bengaliska språkrörelsen.

1955 ändrades provinsens

Sheikh Mujibur Rahman.

Foto: Mats Möller

namn från Östra Bengalen till Östpakistan, vilket ökade missnöjet. Ekonomiskt förlorade den östra delen mot den västra.

1970 inträffade en stor översvämning i Östpakistan, där omkring en halv miljon människor dog. Västpakistan misskötte hjälpinsatserna, vilket skapade stort missnöje.

1970 hölls det första fria valet i vilket det östpakistaniska nationalistpartiet Awamiförbundet (Awami League) vann en klar seger och fick majoritet i det gemensamma parlamentet. President Yahya Khan, som var från Västpakistan, vägrade då att sammankalla parlamentet, vilket utlöste massprotester i Östpakistan.

Efter detta gick den västpakistaniska armén in i Dhaka i mars 1971, vilket resulterade i ett blodigt inbördeskrig där uppemot tre miljoner personer dödades av militär från Västpakistan och deras allierade miliser. Detta kan ses som ett folk mord. De flesta dödade var hinduer. Man genomförde också massvåldtäkter på kvinnor.

Samtidigt flydde uppemot tio miljoner personer till Indien, de flesta hinduer. 1,5 till 2 miljoner av dem beräknas ha stannat kvar.

Alla sifferuppgifter som rör kriget är mycket omtvistade.

Indien ingrep i konflikten i december 1971 eftersom de ansåg sig drabbade av kriget. Redan efter två veckor kapitulerade Västpakistan.

Bengalernas land

Östpakistan blev en självständig stat som fick namnet Bangladesh (bengalernas land). Först 1974 erkände Pakistan Bangladesh som självständig stat.

Det svårt härjade landet fick en regering bestående av Awamiförbundet med partiledaren Sheikh Mujibur Rahman som premiärminister. Författningen fastslog att Bangladesh var en sekulär demokrati byggd på nationalism och socialism. I valet 1973 vann Awamiförbundet stort, men situationen i landet med korrup tion, fattigdom, återvändande flyktingar, stor översvämning 1974 och hungersnöd gjorde att landet hamnade i en politisk och ekonomisk kris och undantagstillstånd infördes.

Blev enpartistat

I januari 1975 ombildades Bangladesh till en enpartistat med Sheikh Mujibur Rahman som president. Hans tid vid makten blev kort eftersom han och flera familjemedlemmar mördades i augusti av en grupp högerofficerare.

Efter flera kupper stabiliserades läget 1977, då general Ziaur Rahman (Zia) installerade sig som president. Olika partier tilläts igen. General Zia ändrade också författningen så att islam blev ett fundament i staten.

Vid valet två år senare 1979 vann nationalistpartiet (BNP), som hade bildats av general Zia, parlamentsvalet och landet fick åter en civil regering. 1981 mördades general Zia.

Christina Tillö

Värva medlem – få en gåva

Känner du någon som är intresserad av kvinnors rättigheter och utvecklingsfrågor? Tipsa gärna om vår förening! Om du värvar en ny medlem skickar vi en gåva från SUS hantverksavdelning till dig. Den du värvar måste ange ditt namn när hen betalar in medlemsavgiften på 150 kronor till föreningens pg

18 95 87-9. M-LK

Gåva vid begravning

För att vi vid minnesgåvor i samband med dödsfall ska ha möjlighet att sända ett tackkort i tid till begravningen behöver vi i samband med gåvan få uppgift om tidpunkt och plats för begravningen, samt kontaktuppgifter till givaren.

Skicka gärna informationen på mejl till susisverige@gmail.com. Eller med vanlig post till: Föreningen för SUS – kvinnoprojekt i Bangladesh, c/o Kjell Johansson, Färggårdstorget 38, 116 43 Stockholm.

Vi är tacksamma att få uppgifterna så snart som möjligt.

Alla penninggåvor går oavkortat till SUS. Betala in valfritt belopp till föreningens plusgiro 18 95 87-9. M-LK

Fortsätt vara medlem 2022

Föreningen för SUS – kvinnoprojekt i Bangladesh har nästan 100 medlemmar. Vi tackar för att ni stöttar föreningen och SUS viktiga arbete och hoppas att ni vill fortsätta med det även nästa år.

Sätt in 150 kronor på föreningens pg 18 95 87-9. Stort tack! M-LK

Traditionellt är khichuri en mycket populär rätt på familjeträffar i Bangladesh.

Foto: Selina Parvin

Khichuri – mat för regnigt väder

Khichuri är en traditionell och högt älskad maträtt från Bangladesh. Den tillagas med ris, linser, olika kryddor och med eller utan grönsaker. Den äts med olika tillbehör eller bara lite chutney. En regnig dag längtar bengaler efter khichuri – regn är nästan synonymt med khichuri.

Toppad med ghee* är khichuri en perfekt lunch eller middag. Men du kan göra den godare och mer "gourmet" genom att tillsätta grönsaker, torkad frukt och kött eller kyckling.

Det finns flera olika sätt att laga khichuri. Här är min egen variant:

Ingredienser

för 4 personer
2 dl basmatiris
1 dl mungbönor, kallas också moong dal, på bengali mugher dal
1 dl röda linser
1 gul lök
1–2 lagerblad
1 msk pressad färsk ingefära
1 tsk malen torkad gurkmeja
1 tsk chilipeppar eller efter smak

3–4 kardemummakärnor
1–2 hela kanelstänger
1 tsk malen spiskummin
2 stora potatisar
några buketter blomkål
7 dl kokt vatten
½ dl gröna frysta ärtor
2 msk kokosflingor
1 stor tomat
1 dl matolja
2 msk ghee*
några gröna chilifruktur
1 msk russin
salt

Gör så här:

Rosta moong dal på medelvärme i en stekpanna. Rör ofta så att de inte bränns. Ta undan pannan när färgen blir lite brun och bönorna börjar dofta.

Skala potatis och skär varje potatis i åtta bitar. Skär blomkålen i lika många bitar som potatisen. Skala och hacka gul lök. Hacka tomaten i små bitar och pressa ingefäran.

Skölj de rostade moong dalbönorna med ris och röda linser. Värm en matsked olja i en stekpanna och stek riset, linserna och bönorna med lite

gurkmeja, (1/4 tsk). Rör om och ställ undan.

Värm en matsked olja och stek potatis- och blomkålsbitarna med ungefär 1/3 tsk gurkmeja gyllenbruna. Ställ undan och värm lite olja och bryn den hackade gula löken i den kastrull där riset ska lagas. Tillsätt lagerblad, kanel och kardemumma. Stek några minuter och blanda i resten av kryddorna: spiskummin, gurkmeja, chilipulver, salt och även kokosflingorna.

Häll i 1–2 dl vatten och den hackade tomaten. Täck med ett lock och låt koka en stund tills man ser att oljan från kryddorna flyter ovanpå dem och de börjar dofta.

Det är nu dags att blanda i ris- och linsblandningen. Blanda väl och häll i 7 dl kokt vatten och de stekta potatis- och blomkålsbitarna. Smaka av med salt. Koka upp, rör om och sänk sedan värmen nästan till lägsta nivån och sätt på lock. Låt koka långsamt tills allt är mjukt. Man ska inte röra alltför många gånger här.

Blanda i gröna ärtor och

fortsätt koka en stund till. När khichurin är genomkokt, mjuk och lite saftig är den klar.

Häll 2 msk ghee över khichurin utan att blanda. Sätt på locket och stäng av spisen. Låt vila ett tag innan det är dags att servera.

Khichuri är gott att äta med stekta eller friterade auberginer och omelett och någon typ av chutney eller bara som den är.

Selina Parvin
driver Food Club,
Facebookgrupp
för matbilder

* Ghee är klarnat smör och fritt från protein, laktos och vatten.

Redaktionen

Redaktör för nyhetsbrevet är Maj-Lis Koivisto (M-LK), tel 0700-20 90 29.

Skribenter i detta nummer är Lisa Arlbrandt, Shahina Begum, Eva Hägerstrand, Maj-Lis Koivisto, Selina Parvin och Christina Tillö (CT).